

GRUPACIJA SINDIKATA REALNOG SEKTORA U FEDERACIJI BIH

Sarajevo, 16. januar/ siječanj 2025. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
EKONOMSKO-SOCIJALNO VIJEĆE
ZA TERITORIJU FEDERACIJE BIH

N/r G-din Safudin Čengić, predsjednik

Poštovani,

Predstavnici sindikata realnog sektora čiji radnici, članovi rade u privatnim kompanijama, održali su zajednički sastanak te razmatrali aktuelnu problematiku, a nakon što su u proteklih 15 dana obavili konsultacije sa članstvom u cilju povećanja plaća u kompanijama shodno Odluci o najnižoj plaći u Federaciji BiH za 2025. godinu.

Po mnogo čemu različiti sektori imaju i različite probleme, izazove i pitanja ali nesporno jedinstven stav da sindikati realnog sektora podržavaju odlučnu i hrabru Odluku Vlade Federacije BiH da najniža neto plaća u FBiH u 2025. godini iznosi 1.000 KM.

Odluku vidimo kao odgovoran čin nosilaca vlasti sa ciljem ispravljanja potpuno narušenog balansa između poslodavaca i radnika, posebno u realnom privatnom sektoru, pogotovo gdje radnici nisu sindikalno organizovani, kao zaštitu radnika od eksploatacije za mizerne plate.

Istovremeno, sindikati realnog sektora blagovremeno iskazuju svoj zahtjev za hitno donošenje mjera i propisa u cilju smanjenja tereta na plaće kako bi se osigurao rast ne samo najniže, nego i svih ostalih plaća.

Naime, Zakon o radu samo okvirno uređuje prava radnika i ujedno propisuje da se ista uređuju kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu (kao što su: dodaci na plaću za noćni rad, rad na dane sedmičnog odmora, prekovremeni rad, rad na dane praznika, visinu plaće, razlike plaće prema vrsti i složenosti posla, stručnoj spremi i drugim uvjetima, trajanje godišnjeg odmora duže od zakonom utvrđenih 20 radnih dana). Zakonom uopće nisu, ni okvirno, utvrđena određena prava radnika (pravo na naknadu za ishranu, naknadu za prevoz, regres, dodatak za minuli rad, otpremine, pomoć te druga materijalna i nematerijalna prava radnika). Ova se prava uređuju kolektivnim ugovorima.

Stoga pozivamo sve socijalne partnere u Ekonomsko-socijalnom vijeću Federacije BiH, a posebno predstavnike izvršne i zakonodavne vlasti da dobro analiziraju trenutnu situaciju, te da bez odlaganja, a u što skorije vrijeme ne duže od 10 dana dogovore i riješe pitanje doprinosa i poreza u kontekstu bruto plate, na način koji bi omogućio povećanja i drugih plaća radnika i radnica u realnom sektoru. Izostanak ovakvog rješenja očigledno doveo bi do poteškoća u primjeni kolektivnih ugovora, a time i ostvarivanje već stečenih prava utvrđenih tim kolektivnim ugovorima.

UKAZUJEMO da smo u proteklim godinama teškom mukom i uz mnogo odricanja i kompromisa uspostavili model kolektivnog granskog pregovaranja i uspjeti zaključiti sa predstavnicima poslodavaca sedam granskih kolektivnih ugovora čime je pokriveno najveći broj radnika u industrijskoj proizvodnji, trgovini, uslugama i drugim granama privrede.

Zato apelujemo na sve relevantne aktere, socijalne partnere i posebno izvršnu i zakonodavnu vlast da shvate ozbiljnost situacije i činjenicu da najniža plaća nije jedino pravo radnika i radnica u Federaciji BiH. Pozivamo vas da ozbiljno i bez odlaganja pristupite iznalaženju pravog rješenja da se plaće svih radnika i radnica realnog sektora u Federaciji BiH povećaju i ujedno osigura ostvarivanje i drugih prava radnika i radnica u Federaciji BiH stečenih kroz ranije zaključene važeće kolektivne ugovore (od kojih pet ima prošireno dejstvo i obveznost primjene na cijeloj teritoriji FBiH).

Ukoliko se ne postigne kompromis u cilju rasterećenja plaća i omogućavanje rasta drugih plaća, pod uvjetom i da se osigura zadržavanje istog broja radnika i radnica kod poslodavca (bez otkaza) i dođe do otkazivanja kolektivnih ugovora od strane poslodavaca što je veoma izvjesno i očekujemo do kraja mjeseca, značaj povećanja najniže plaće će biti drastično umanjen jer ćemo imati potpunu devastaciju ostalih radničkih prava u realnom (privatnom) sektoru. Radnici će tek tada biti prepušteni na volju poslodavcima koji će samostalno odlučivati o njihovim pravima i interesima.

Zabrinuti za status radnika i radnica OČEKUJEMO da se svi relevantni subjekti, posebno predstavnici izvršne i zakonodavne vlasti uključe u iznalaženje najboljeg rješenja za radnike i radnice u Federaciji BiH, sve kako ne bi imali najgori mogući scenarij, a to je potpuno obespravljen radnike bez i bilo kakve zaštite koju im daju kolektivni ugovori.

Sindikat građevinarstva i industrije građevinskog materijala Bosne i Hercegovine

Sindikat tekstila, kože, obuće i gume Federacije BiH

Samostalni sindikat radnika hemije i nemetala u Federaciji BiH

Samostalni sindikat šumarstva, prerade drveta i papira Bosne i Hercegovine

Sindikat metalaca Federacije BiH

Samostalni sindikat saobraćaja i veza Bosne i Hercegovine

Dostavljeno:

1. Predsjednik ESVa;
2. Premijer Vlade Federacije BiH putem Predsjednika ESVa;
3. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike - putem Predsjednika ESVa;
4. Federalno ministarstvo finansija/ financija - putem Predsjednika ESVa;
5. Delegacija Sindikata u ESVu;
6. UP FBiH - putem Predsjednika ESVa;
7. Granski sindikati - a/a.